

У процесі творчої життєдіяльності Віктор Власов удостоївся звання лауреата Всеукраїнського композиторського конкурсу на кращий твір для народних інструментів. Поетапно він став членом трьох творчих спілок України (Спілки композиторів, Спілки кінематографістів, Національної всеукраїнської музичної спілки). У 1993 році Указом Президента України Віктору Петровичу Власову присвоєно почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України».

Як педагог-практик і методист-теоретик Віктор Петрович є автором таких праць як «Методика роботи баяніста над поліфонічними творами», «Школа джазу на баяні та акордеоні», «Способи виконання штрихів на баяні», «Виконавська інтерпретація джазових стилів на баяні» та інші [5].

Кіровоградський фаховий музичний коледж пишається, що Віктор Петрович Власов був у викладацькому складі відділу народних інструментів (хоча більшу частину життя він присвятив викладанню в Одеській музичній академії).

Список використаних джерел

1. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручн.; упор. М. А. Давидов. – К. : Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. 419 с.
2. Долгіх М. Музичні ландшафти Кіровоградщини // Кіровоградщина. Історія. Традиції. Сучасність. Кр., 2008; 50 років КМУ. Кр., 2010.
3. Долгіх М., Золотих В. Кіровоградське музичне училище // Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах. К., 2005.
4. Сікорська І. М. Кіровоградське музичне училище // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. Т. 13. URL: <https://esu.com.ua/article-7024> (дата перегляду: 17.11.2022).
5. Семешко А. Віктор Власов – митець-явище (до 85-річчя від дня народження). *Музика (український інтернет-журнал)*. URL: <http://mus.art.co.ua/viktor-vlasov-mytets-iyavyshe-do-85-richchia-vid-dnia-narodzhennia/> (дата звернення: 18.11.2022).

Максим Сєверський

ЗАСТОСУВАННІ ТРАНСФОРМАЦІЇ АНТОНІМІЧНОЇ СУБСТИТУЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Під художнім перекладом зазвичай розуміють переклад текстів художнього характеру. Окрім творів літератури – поезії та прози – до художніх текстів відносять рекламні слогани, лібрето опер, сценарії кінофільмів тощо. Ці різноманітні предмети мають спільну рису: вони містять тропи, також звані фігурами мови, які є словами чи фразами, які

використовуються для прикраси твору, щоб він виділявся на тлі повсякденної рутини. Відповідна передача цих компонентів в перекладі вимагає широкого світогляду, великого та значного досвіду в цій галузі [3]. Сьогодні питання і проблеми художнього перекладу залишаються відкритими. Справа в тому, що художній переклад практично не піддається формалізації і результат багато в чому залежить від суб'єктивного сприйняття перекладача [5].

Для створення повноцінного перекладу необхідно брати до уваги характерні особливості автора повідомлення і тих реципієнтів інформації, для яких призначалось це повідомлення, їх досвід, знання, особливості сприйняття людей, яким адресується переклад, і інші аспекти міжмовної комунікації, що впливають на результат перекладацького процесу. Саме для цього при відтворенні тексту іншою мовою застосовуються перекладацькі трансформації.

Л. Науменко та А. Гордєєва [1] поділяють перекладацькі трансформації на лексико-семантичні, граматичні та стилістичні. У своєму дослідженні ми зосередимо нашу увагу на лексико-семантичній трансформації антонімічної субституції, суть якої полягає у «заміні форми слова в мові оригіналу на протилежну за значенням в мові перекладу (позитивне значення – на негативне і навпаки)» [1, с. 15]. Виділяють три види антонімічного перекладу: негативація, позитивація та анулювання двох негативних компонентів.

Ми провели аналіз дитячої книги Роальда Дала «Матильда» в оригіналі та його українському перекладі В. Морозова та виявили багато прикладів застосування лексико-семантичної трансформацій антонімічного перекладу.

Найчастіше у творі зустрічається **негативація**. Розглянемо декілька прикладів: *got rich* – **не розбагатієш**; *cost me nothing* – **нічого не коштує**; *Would you mind?* – **Ти не проти?**; *having a permanent hat* – **не знімаючи капелюха**; *less cocky* – **не такий зухвалий**; *ask* – **не зазивай**; *say* – **не кажи**; *could do* – **не зміг**; *if you're right* – **чи ти не помилився**; *quietly* – **неголосно**; *stop* – **не треба** [4; 2] та багато інших. В усіх наведених прикладах «лексичні одиниці без формально невираженої семи заперечення у мові оригіналу були відтворені словом або словосполученням з семою заперечення у мові перекладу» [1, с. 15].

У перекладі твору можна спостерігати застосування антонімічної заміни одночасно з іншими перекладацькими трансформаціями.

Так, фраза *one of the great* [4], яка у перекладі означає «один із великих», було перекладено як **чи не найбільший** [2]. В. Морозов поряд з негативацією застосовує стилістичну трансформацію експресивації.

Частіше за все у перекладі зустрічається комплексне застосування антонімічного перекладу та контекстуальної заміни, наприклад: *got to use it* – **гріх не користуватися**, *satisfactory exercise* – **неабиякої вміхи**, *Stop picking* – **Та не колупайся**, *stayed very silent* – **не зронив ні слова**, *said* – **не витримала**, *a tidy profit* – **непогано заробив** [4; 2].

У наступних прикладах можна відмітити, що фрази *ignoring* – не звертаючи уваги та *the fact remained* – та ніхто не заперечить того факту [4; 2] були перекладені також за допомогою описового перекладу.

Рідше можна зустріти у творі вживання **позитивації**. Так, у фразі *I don't mind telling* [4], яка була перекладена як *Я розповім* [2], В. Морозов переклав лексичну одиницю з формально вираженою семою заперечення словом без формально вираженої семи заперечення. Також він застосував лексико-семантичну трансформацію компресії (було вилучено слово «*mind*»).

Третій вид антонімічного перекладу – анулювання двох негативних компонентів – у перекладі твору не зустрічається.

Отже, за результатами проведеного нами аналізу, можна дійти висновку, що задля подолання складнощів у художньому перекладі потрібно застосовувати перекладацькі трансформації. В. Морозов у своєму перекладі дитячої книги Роальда Дала «Матильда» не обмежується тільки застосуванням лексико-семантичної трансформації антонімічного перекладу, а також використовує різні трансформації комплексно, щоб зберегти стилістику твору та наблизити юного читача до адекватного сприйняття твору.

Список використаних джерел

1. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2011. 136 с.
2. Дал Роальд / пер. з англ. В. Морозова. Вид-во «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018. 270 с.
3. Chichilanova, Maria. Artistic translation. URL: <https://www.fideliotranslations.com/en/artistic-translation>
4. Dahl, Roald. Matilda. The Reader of Books. Puffin Books. 2016. 256 p.
5. Problems of artistic translation. URL: <https://sudonull.com/post/1092-Problems-of-artistic-translation>

Вікторія Сліпенко

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ США

Варто зазначити, у нашому дослідженні «методи» ми розуміємо як, способи спільної діяльності вчителя і учнів, спрямовані на вирішення навчальних завдань, при цьому між ними існує тісний взаємозв'язок та взаємовідповідність; «форми» – організація навчальної взаємодії учасників педагогічного процесу за кількістю учнів, місцем і тривалістю навчання, особливості спілкування вчителя і вихованців.